

МАЛАДНЯК

Літаратурна - мастацкая і грамадзка-
політычная часопісь—орган Ц. Б. Усе-
беларускага аб'яднання пісьменьнікаў
і поэтаў „Маладняк“

==== П А Д Р Э Д А К Ц Ы Я Й ====

П. Галавача, Я. Ліманаўскага, В. Каваля, А. Моркаўкі, і А. Звонака

Год выдання шосты

С ш ы т а к т р э ц і
С А К А В І К

ВЫДАВЕЦТВА ЦК ЛКСМБ „ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА“
М Е Н С К — 1928

К н і г а п і с

Акадэмічная бібліятэка беларускіх пісьменьнікаў. Творы М. Багдановіча (вершы—апавяданьні—тэкст—варыянты—увагі). Падрыхтована Літаратурнаю Камісіяй Інбелкульту пад рэдакцыяй проф. І. І. Замоціна. Том I. *Выд. Інбелкульту. Менск, 1927 г. XV+502 стар. 2 руб.*

Нарэшце мы са здавальненнем можам адзначыць пачатак акадэмічнага выданьня беларускіх пісьменьнікаў. У канцы мінулага году Літаратурная Камісія Інбелкульту выдала I том твораў М. Багдановіча.

Вышаўшы ў 1913 г. ў Вільні зборнік „Вянок“ ужо даўно разышоўся¹⁾, ды і ён зьяўляецца „Кніжкай выбраных вершаў“, як зазначыў сам аўтар.

Разглядаемы намі I том „змяшчае ўсе сабраныя да гэтага часу вершы і апавяданьні Багдановіча і дае да іх тэксту патрэбныя ўвагі“.

Кніга складаецца з наступных разьдзелаў: I-шы—орыгінальныя вершы 1908—1917 г. г., якія не ўвайшлі ў зборнік „Вянок“; II-гі—вершы зб. „Вянок“ з далучэньнем нізкі вершаў „Каханьне і сьмерць“, якая, па думцы аўтара, павінна была ўвайсьці ў зборнік 1913 г., але чамусьці не ўвайшла; III-ці—

¹⁾ У 1927 г. вышаў у Вільні перадрук „Вянка“.

пераклады і насьледаваньні з чужаземных поэтаў; IV-ты—чарнавыя накіды; V-ты—вершы на расійскай мове; VI-ты—зборнік „Зеленя“, ды зьмешчаны аўтарскія пераклады абраных уласных вершаў з беларускай на расейскую мову і VII-мы—апавяданьні. У канцы зьмешчаны ўвагі да тэксту паасобных твораў.

Як бачым, кніга зьяўляецца вельмі каштоўным падарункам для ўсіх прыхільнікаў беларускай літаратуры.

Але, як і ўва ўсякай вялікай працы амаль не абыходзіцца без памылак, таксама і ў разглядаемай кнізе маюцца некаторыя недакладнасьці.

На стар. 215 за № 182 зьмешчаны верш „Астры“, які рэдакцыя адносіць да ўласных твораў поэты. Але гэты верш зьяўляецца перакладам увайшоўшага ў выпісы²⁾ вершу украінскага поэты Олесь пад такім-жа самым загалоўкам „Айстри“, які быў напісаны ў 1905 г.³⁾ Вось для параўнаньня і ён:

²⁾ М. Плевако—Хрестоматія новай украінскай літаратуры. Том II. ДВУ. Підручна кніга при вивчанні української літератури в старших группах трудової школи. Стар. 404.

³⁾ О. Олесь—Вибрані твори—редакція та вступна стаття П. Філіповіча. Книгоспілка 1925 г., стар. 4.

Опівночі айстри в саду розцвіли...
 Убралися в роси, вінки одягли,
 І стали рожевого ранку чекать
 І в райдугу барвів життя нарядять...
 І марили айстри в розкішнім півсні
 Про трави шовкові, про соняшні дні,—
 І в мріях вважалась їм казка ясна,
 Де квіти не в'януть, де вічна вес-
 на. .

Так марили айстри в саду в—осени...
 Так марили айстри і ждали весни...
 А ранок стрівав їх холодним дощем,
 І плакав десь вітер в саду за ку-
 щем. . .

І вгледілі айстри, що жити дарма,
 Схилились і вмерли... І тут, як на сміх,
 Засіяло сонце над трупами їх!..

Далей. Да вершаванага апа-
 вядання „Вєроніка“ (184) аўта-
 рам быў дадзены эпіграф з ней-
 кага Джыованні.

Паміж іншым мы маем цэлы
 шэраг Джыованні ў італьян-
 ской літаратуры. Вось хоць-
 бы для прыкладу Джыованні
 дэлла-Каза (1503—56), Дж.
 Гвідыч'оні (1500—41), Дж.
 Мэлі (1740—1815), Дж. Бэркэ
 (1783—1851), Дж. Праці (1815—84)
 і шмат іншых. Як папярэднія
 даследчыкі не звярнулі на
 гэта ўвагі ¹⁾, так і Літаратурная
 Камісія Інбелкульту гэта пра-
 пусьціла, а варта было-б зазна-
 чыць, да каго ўсё-ж з італьян-
 ских поэтаў гэты эпіграф нале-
 жыць. Проф. Шэrr ²⁾ піша на-
 ступнае:

„Самы выдатны і плённы та-
 лент выявіў, аднак, у гэтым кі-

рунку Джыованні Праці (Gio-
 vanni Prati) (1815—84), які па-
 клаў першую аснову сваёй сла-
 ве поэтычным апапавяданьнем
 „Esmenegarda“ (1841) (ці Edme-
 negarda ³⁾) і потым пашырыў і
 ўзмацніў яе сваімі лірычнымі і
 эпічнымі творами. Яго землякі
 былі яму таксама ўдзячны за
 яго добры пераклад „Энеіды“
 Вергілія. Сам-жа Праці галоў-
 ную значнасьць надаваў сваёй
 вялікай эпіко-лірычнай поэме
 „Armando“, з якой ён выступіў
 пасьля 1860 г., значыць, у свае
 сталыя гады. Армандо ёсьць
 штосьці нахштальт італьянскага
 Гамлета, Фауста ці Манфрэда,
 ці хутчэй ён мешаніна (Misch-
 masch) гэтых трох тыпаў, хоць
 Праці з нямалай гордасьцю
 аднатоўвае сваясабовасьць і
 самабытнасьць (Ursprünglichkeit)
 свайго гэроя:

„Non è Fausto o Manfredo il mio
 poema,

Insigni forme che imitar non giova;
 E un pensier del mio capo“.

Так што, як бачым, гэты
 эпіграф да „Вэронікі“ нале-
 жыць Джыованні Праці, поэце
 эпохі італьянскае рэвалюцыі
 (1830—1870)

У ўвагах да перакладаў і
 насьледаваньняў няма пэўнай
 вытрыманасьці. Калі, напрыклад,
 да вершаў Вэрлена, Рунэбэрга,
 Пушкіна, Гэйнэ і інш. даюцца
 ў увагах паказаньні, з якіх вер-
 шаў і кніжак яны перакладзены,
 то гэтага чамусьці няма ў ад-
 носінах да украінскай літарату-
 ры. Пераклады і насьледавань-
 ні з Крымскага (179, 298), Чар-
 няўскага (180), Олеся (181),

¹⁾ Я. Пашчынскі—„Кніга лірыкі, як
 мастацкае цэлае“. „Узвышша“ № 1
 за 1927 г.

²⁾ Allgemeine Geschichte der Lite-
 ratur. Ein Handbuch in zwei Bänden.
 Von Dr. Johannes Scherr, prof. der
 Geschichte am schweizerischen Poly-
 technikum in Zürich. Achte, verbe-
 sert, ergänzte und vermehrte Auf-
 lage. Erster Band. Stuttgart. Verlag
 von Karl Konradi. 1887. Seite 395.

³⁾ Анри Овett—Итальянская лите-
 ратура. Гиз. Москва. 1922 г., стар. 308.

Шэўчэнка (290, 292, 293, 295), Франко (297), Самійленко (296) у ўвагах ня маюць адноскі на твор ці кнігу, з якой яны перакладзены. І ў той час адзін з перакладаў вершу Шэўчэнка (291) мае ў увагах адноску, што ён у аўтэнтэку ня мае загалёўку.

Ня гледзячы на гэтыя дробныя недахопы, „Творы М. Багдановіча. Том I“, аздабёныя яшчэ ў дадатак 5 фотографіямі і 4 здымкамі з аўтаграфаў поэты, пры параўнальна нізкай цане (2 руб.) будуць карыстацца вялікай популярнасьцю.

Пажадаем хутчэйшага выхаду наступных томаў акадэмічнае бібліотэкі беларускіх пісьменьнікаў.

Мік. Аляхновіч.